

Skolfrånvaro och skolpliktsbevakning, riktlinje

Dokumenttyp:	Riktlinje
Beslutad av:	Barn- och utbildningsnämnden (2020-11-03 § 95)
Gäller för:	Grundskolan F-9
Giltig fr.o.m.:	2020-11-09
Dokumentansvarig:	Grundskolechef
Senast reviderad:	2020-11-03 (nämnd § 95)
Senast granskad:	2022-06-01

Inledning

Alla barn i Sverige har skolplikt och en lagstadgad rätt till utbildning enligt 7 kap. 2 § skollagen (2010:800). Skolplikt innebär att barn måste gå i skolan och delta i den verksamhet som anordnas i skolan, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Skolplikten gäller i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan. Den omfattar barn som är eller ska vara folkbokförda i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481). Barn som vistas utomlands varaktigt, alltså under en längre tid, har inte skolplikt. Barn som lever under sådana förhållanden att man uppenbarligen inte kan begära att de ska gå i skolan har inte heller skolplikt. Vårdnadshavare till ett skolpliktigt barn ska se till att skolplikten fullgörs (7 kap. 20 § skollagen).

Detta innebär att Vetlanda kommun bevakar alla skolpliktiga barn som är folkbokförda i Vetlanda kommun eller går i en kommunal skola i Vetlanda kommun. I bevakningen ingår att se till att barnen är skolplacerade och att de faktiskt går i skolan och får den undervisning de har rätt till. En elev som har hög frånvaro, oavsett orsaker, riskerar att missa viktiga delar i lärandet. Detta kan i sin tur leda till en ofullständig utbildning vilket försvårar ett aktivt deltagande i såväl yrkes- som samhällsliv.

Riktlinjerna klargör hur skolpliktsbevakningen sker i Vetlanda kommun samt hur frånvaro följs upp och hanteras. Hur kontakten med skolor med annan huvudman sker beskrivs särskilt i avsnitt 5.

Definitioner

Skolfrånvaro

- **Giltig frånvaro** innebär anmäld sjukdom eller ledighet som har beviljats av mentor/klasslärare vid kortare ledighet och av rektor vid längre ledighet.
- **Ogiltig frånvaro** innebär frånvaro från undervisningen utan giltigt skäl.

- **Ett frånvarotillfälle** är ett lektionstillfälle alternativt tre sena ankomster under en skolvecka.
- **Ströfrånvaro** innebär återkommande korta frånvarotillfällen
- **Hög frånvaro** är mer än 15 procent registrerad frånvaro under de senaste två månaderna (sex skoldagar) eller 15 procent under en termin (ca 13 skoldagar) – oavsett om den är giltig eller ogiltig.

Problematiske skolfrånvaro

Ett problematiskt förhållande till skolan, kan resultera i ett frånvarobeteende som kan se ut på följande sätt:

- **Skolk** – regelbunden frånvaro från en eller flera lektioner utan giltig orsak.
- **Hemmasittande** – dra sig undan och isolera sig, ofta i hemmet en månad eller mer.
- **Korridorsvandring** – frånvarande på en eller flera lektioner, men ändå kvar i skolan.
- **Återkommande sen ankomst** – kommer ofta försent till lektioner och samlingar.
- **Återkommande giltig frånvaro** – regelbunden frånvaro på grund av sjukdom eller privata angelägenheter.

Skolans främjande och förebyggande arbete

Skolan ska bedriva ett arbete som främjar närvaro, förebygger frånvaro och stimulerar till inläring. I det ingår att skapa en lärmiljö med undervisning av god kvalitet där eleverna får de utmaningar och det stöd de behöver i sitt lärande och främjar elevens motivation att delta i utbildningen. I det främjande och förebyggande arbetet är ett professionellt bemötande från skolpersonalens sida viktigt, bland annat för att förhindra att ströfrånvaro övergår i ett etablerat frånvarobeteende. Det är också viktigt att skolan informerar elever och vårdnadshavare om bestämmelserna om skolplikt, närvaro, frånvaro och ledighet samt om vikten av att eleven deltar aktivt i utbildningen.

Skolans arbete för att upptäcka, utreda och åtgärda frånvaro

- Rektor har ansvar för att skolpliktsbevakning och närvarokontroll inom den egna enheten genomförs och att aktuellt digitalt system används.
- Rektor ansvarar för att skolan följer Vetlanda kommuns rutin för närvaro.
- Rutinerna ska vara kända av personal, elever och vårdnadshavare.
- Rektor ska ha en samlad bild av den aktuella och totala frånvarosituationen på skolan.

Under hela processen är det skolans uppgift att söka lösningar och vidta åtgärder för att eleven ska återgå i undervisning. Rektors ansvar för en frånvarande elev kvarstår så länge eleven är inskriven i skolan, även då huvudman och eventuellt andra

myndigheter är inkopplade. Rektor kan begära att vårdnadshavare ska styrka sjukdom och annan giltig frånvaro med intyg.

Om en elev har upprepad eller hög frånvaro (mer än 15 procent under en period av två månader) eller ogiltig sammanhängande frånvaro på mer än tio skoldagar ska rektor oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro tillse att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är uppenbart obehövt.

Skolpliktsbevakning

Varje månad sker en kontroll av att alla elever folkbokförda i Vetlanda kommun har en skolplacering. Kontroll sker av barn- och utbildningskansliet genom elevregistret som kontinuerligt uppdateras med Skatteverkets folkbokföringsuppgifter.

Om en elev inte vistas i skolan på grund av att eleven är utomlands kommer eleven att skrivas ut från skolan senast efter sex månader.

Kontakt med andra huvudmän

Om eleven har Vetlanda kommun som hemkommun och går i en skola hos annan huvudman har huvudmannen anmälningsskyldighet till Vetlanda kommun (hemkommunen) enligt huvudmannens ansvar. Det gäller till exempel om en elev börjar alternativt slutar vid skolan eller är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak.

Vetlanda kommuns rutin för frånvaro, för elever i skola med annan huvudman ska delges berörda skolor då elev skrivs in vid skolan och huvudmannen tar del av beslut för grundbelopp.

Elev som börjar eller slutar vid skolan

Huvudmannen för en fristående skola eller en kommunal skola utanför Vetlanda kommun ska snarast anmäla till barn- och utbildningsförvaltningen i Vetlanda kommun när en elev börjar eller slutar vid skolan.

Anmälan om frånvaro

Huvudman/rektor för en kommunal skola eller en fristående skola ska anmäla till Vetlanda kommun:

- när de åtgärder skolan vidtagit inte fått avsedd effekt för elevens närvaro
- när eleven under två månad haft mer än 15 procent registrerad frånvaro (sex skoldagar).
- eller när en elev är frånvarande 15 procent under en termin (ca 13 skoldagar) oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig.

Anmälan ska ske enligt rutin för frånvaro till barn- och utbildningsförvaltningen.

Uppföljning och rapportering av frånvaro till barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsförvaltningen ska systematiskt följa upp frånvaro på respektive skola en gång per läsår i syfte att få en samlad bild av elevernas frånvaro, både giltig och ogiltig. Vid behov förs en dialog med skolan kring elever med hög frånvaro i enlighet med rutin för frånvaro. Barn- och utbildningsnämnden får kontinuerlig information om påbörjade utredningar kring frånvaro.

Skolchefen ansvarar för att ärenden enligt ovan bereds till nämnden.

Handläggning av skolpliktsanmälan, föreläggande samt vitesföreläggande

Om Vetlanda kommun är huvudman eller hemkommun för en elev i skola hos annan huvudman ska barn- och utbildningsförvaltningen handlägga skolpliktsanmälan på detta sätt:

1. Barn- och utbildningsförvaltningen bedömer om huvudmannen och vårdnadshavarna uppfyllt sitt ansvar för elevens skolplikt.
2. Om bedömningen enligt punkt 1 visar att huvudmannen inte har uppfyllt sitt ansvar ska barn- och utbildningsförvaltningen uppmana huvudmannen att komplettera skolpliktsanmälan. Det gäller också om tillräckligt underlag saknas för att barn- och utbildningsförvaltningen ska kunna göra en bedömning.
3. Om bedömningen enligt punkt 1 visar att huvudmannens åtgärder är tillräckliga men elevens vårdnadshavare inte uppfyllt sitt ansvar ska barn- och utbildningsförvaltningen informera vårdnadshavare om detta ansvar.
4. Om eleven inte fullgör sin skolgång trots åtgärder enligt punkt 3 och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har uppfyllt sitt ansvar får barn- och utbildningsnämnden förelägga vårdnadshavare att uppfylla detta ansvar. Föreläggandet får förenas med vite.
5. Om vårdnadshavare inte vidtar åtgärder enligt beslut om vitesföreläggande kan barn- och utbildningsförvaltningen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vite.

Juridisk bakgrund

Skolplikt och rätt till utbildning

Alla barn i Sverige har skolplikt och rätt till utbildning enligt 7 kap. 2-3 §§ skollagen. Skolplikten innebär att grundläggande utbildning är obligatorisk och att eleven måste delta i den utbildning som anordnas om barnet inte är sjukt eller har annat giltigt skäl att utebli.

Utredning om frånvaro

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 7 kap. 17 § skollagen ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till

att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Detta framgår av 7 kap. 19 a § skollagen

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 8 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

När en utredning utefter blanketten "BU Fördjupad kartläggning av frånvaro i grundskolan" för elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen via kommunens e-tjänst. Utredningen "BU Enkel kartläggning av elevs frånvaro i grundskolan" ska då bifogas.

Vårdnadshavares ansvar

Vårdnadshavare till ett skolpliktigt barn ska se till att barnet (eleven) fullgör sin skolgång enligt 7 kap. 20 § skollagen.

Huvudmannens ansvar

Huvudmannen ska se till att eleverna i dess förskoleklass, grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång enligt 7 kap. 22 § skollagen.

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än hemkommunen eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen. Det framgår av 7 kap. 19 a § och 22 § skollagen.

Hemkommunens ansvar

Hemkommunen ska se till att elever som går i skola hos annan huvudman än hemkommunen får föreskriven utbildning. Det framgår av 7 kap. 21 § skollagen.

Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 7 kap. 19 a § skollagen vid behov samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Föreläggande och vitesföreläggande

Om vårdnadshavare inte uppfyller sina skyldigheter enligt 7 kap. 20 § skollagen och eleven därför inte fullgör sin skolgång får elevens hemkommun förelägga berörda vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Föreläggandet får förenas med vite. Det framgår av 7 kap. 23 § skollagen

Vitesföreläggande enligt 7 kap. 23 § skollagen bör inte utfärdas förrän alla tänkbara ansträngningar har gjorts att på frivillig väg åstadkomma en lösning (prop. 1985/86:10, s 91).

Ett vitesföreläggande får inte utfärdas om barnet vägrar att gå i skolan trots att vårdnadshavarna gjort vad som ankommer på dem i frågan (prop. 1985/86:10, s 91). Vite får inte heller föreläggas om vårdnadshavarna kan antas sakna faktisk eller rättslig

möjlighet att följa föreläggandet. Det framgår av 2 § andra stycket lagen (1985:206) om viten (viteslagen)

Vitesföreläggandet ska vara riktat personligen till namngivna vårdnadshavare. Det framgår av 2 § första stycket viteslagen, som anger att vitesföreläggandet ska vara riktat till en eller flera namngivna fysiska eller juridiska personer (adressater).

Vitet ska utgöra ett belopp som kan antas förmå adressaten att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Bedömningen ska göras med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt (2 § fjärde stycket viteslagen). Om vite föreläggs flera vårdnadshavare gemensamt, ska ett särskilt belopp fastställas för var och en av dem.

Övriga frågor om vitesföreläggande regleras i viteslagen

Källor

Skollagen (2010:800)

Skolförordningen (2011:185)

Socialtjänstlagen (2001:453)

Arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan, Allmänna råd, Skolverket (2012)

Riktad tillsyn inom området Skolpliktsbevakning - Om rätten till utbildning för skolpliktiga barn, Skolinspektionen (2011), Diarienumr: 40-2010:268

Skolfrånvaro och vägen tillbaka. Långvarig ogiltig frånvaro i grundskolan ur elevens, skolans och förvaltningens perspektiv, Rapport 341 Skolverket (2010)

Viteslagen (1985:206).